

EUROREG

CENTRUM EUROPEJSKICH
STUDIÓW REGIONALNYCH I LOKALNYCH
UNIwersytet Warszawski

Funkcje lokalne i metropolitalne – konflikty i synergia

Grzegorz Gorzelak

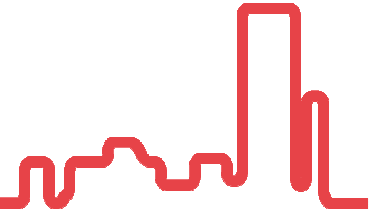
Współpraca:

Dorota Celińska-Janowicz, Maciej Smętkowski, Katarzyna Wojnar



Seminarium EUROREG, 31 marca 2016 r.

Metropolie

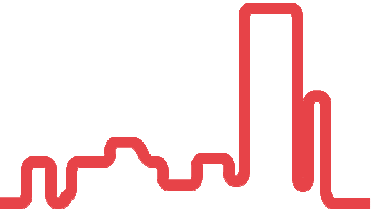


- Skupiska różnorodnych, ściśle powiązanych funkcji, lokujące się najwyżej w hierarchii miejsc centralnych.
- Pięć najważniejszych funkcji metropolitalnych: polityczna, gospodarcza, naukowa, transportowa i kulturalna (wzorcotwórcza).
- Metropolie rządzą światem.
- W Polsce: Warszawa jedyna w pełni ukształtowaną metropolią (w skali globalnej: 3. rzędu)
- Pozostałe wielkie miasta mają wykształcone pewne funkcje metropolitalne.
- Rola metropolii w polskiej polityce przestrzennej i regionalnej przedmiotem dysput ideologicznych i meandrów decyzyjnych.

Funkcje metropolitalne i lokalne

Metropolitalne/stołeczne	Lokalne
• Instytucje o znaczeniu ogólnokrajowym. • Organizacje międzynarodowe. • Zarządy korporacji, banków itp.... • Placówki naukowe i akademickie. • Infrastruktura transportowa o znaczeniu międzynarodowym i ogólnokrajowym. • Placówki i urządzenia kulturalne i sportowe organizujące imprezy o zasięgu krajowym i międzynarodowym. • Wysokiej jakości hotele, restauracje. • Przestrzeń rezydencjalne klasy kreatywnej „metropolitalnej, światowej).	• Mieszkania. • Przestrzeń publiczna, tereny rekreacyjne. • Handel, usługi życia codziennego. • Administracja lokalna, obsługa mieszkańców. • Mała przedsiębiorczość na rynek lokalny. • Opieka zdrowotna, oświata, opieka nad dzieckiem, pomoc społeczna. • Wypoczynek, rozrywka. • Transport lokalny (publiczny i prywatny).
• Monumentalizm. • Masowy napływ turystów. • Przyjazdy do pracy (dzienne, tygodniowe). • Zatłoczenie, hałas, zanieczyszczenia, pośpiech, korki, wypadki. • Suburbanizacja. • Wysokie dochody – wysokie koszty życia	• Spokój i bezpieczeństwo, • Funkcjonalna organizacja przestrzeni publicznej. • Estetyka krajobrazu miejskiego, • Jakość środowiska.

Schemat analityczny



		Funkcje metropolitalne	
		+	-
Funkcje lokalne	+	A. Synergia: wzajemne wzmacnianie	B. Funkcje lokalne osłabiają funkcje metropolitalne
	-	C. Funkcje metropolitalne osłabiają funkcje lokalne	D. Wzajemna obojętność

		Funkcje metropolitalne	
		+	-
Funkcje lokalne	+	A. Synergia	B. . Funkcje lokalne osłabiają funkcje metropolitalne
	-	C. Monumentalizm: destrukcja lokalności	D. Wzajemna obojętność

Haussmana burzenie Paryża



Przebijanie Avenue de l'Opéra.



Burzenie Butte des Moulins pod Avenue de l'Opéra

Do 1876 r. całkowity koszt osiągnął 9.8 milionów dolarów, zburzono 168 domów.



Avenue de l'Opéra

		Funkcje metropolitalne	
		+	-
Funkcje lokalne	+	A. Monumentalizm: odbudowa nowej lokalności	B. Funkcje lokalne osłabiają funkcje metropolitalne
	-	C. Funkcje metropolitalne osłabiają funkcje lokalne	D. Wzajemna obojętność

- Haussmannowi zależało na poprawie warunków zdrowotnych (poprawił system wodociągów i kanalizacji).
- Zburzenie starej zabudowy pozwoliło na pozbycie się ośrodków niezadowolenia i na utworzenie szerokich ulic, którymi siły porządkowe mogły łatwo się przemieszczać i tłumić demonstracje
- Wiele nowych ulic prowadziło na zewnątrz centrum miasta, otwierając je na okolicę i umożliwiając proces suburbanizacji.

Monumentalizizm w Warszawie



© Agencja Gazeta

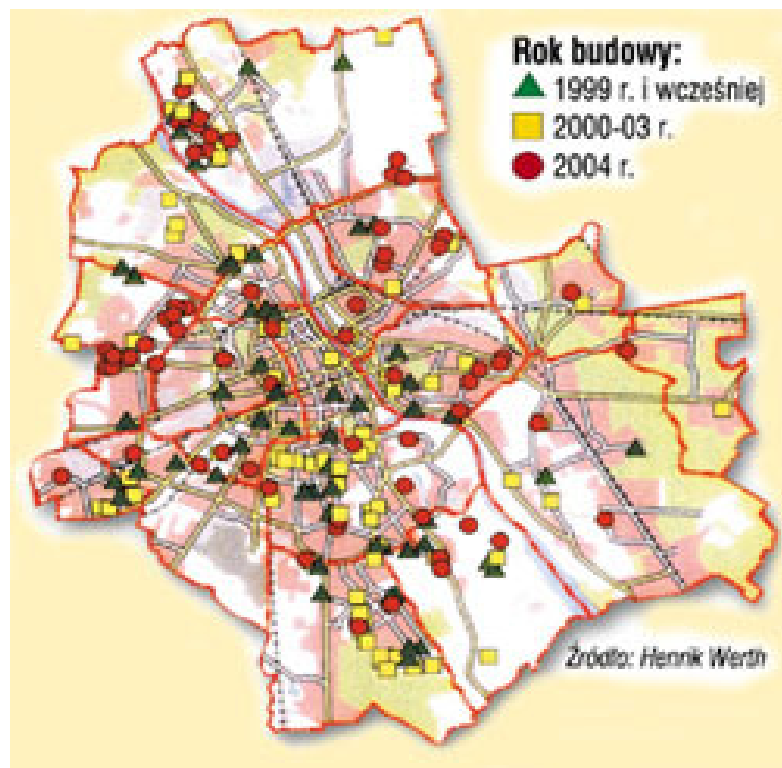
Prestižowce



flickr image via blanka 7



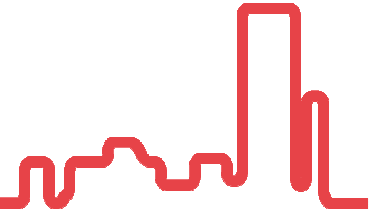
		Funkcje metropolitalne	
		+	-
Local functions	+	A. Synergia: wzajemne wzmacnianie	B. Funkcje lokalne osłabiają funkcje metropolitalne
	-	C. Zawłaszczanie przestrzeni	D. Wzajemna obojętność



		Funkcje metropolitalne	
		+	-
Funkcje lokalne	+	A. Synergia: wzajemne wzmacnianie	B. Funkcje lokalne osłabiają funkcje metropolitalne
	-	C. Manifestacje, „mega-eventy”	D. Wzajemna obojętność



A nawet...



Formuła Europejskich Stolic Kultury okazała się niekorzystna dla miast, które zdobywają tytuły. Przygotowaniom towarzyszą wielkie napięcia, a kończy się zawsze tak samo: konfliktami i pretensjami.

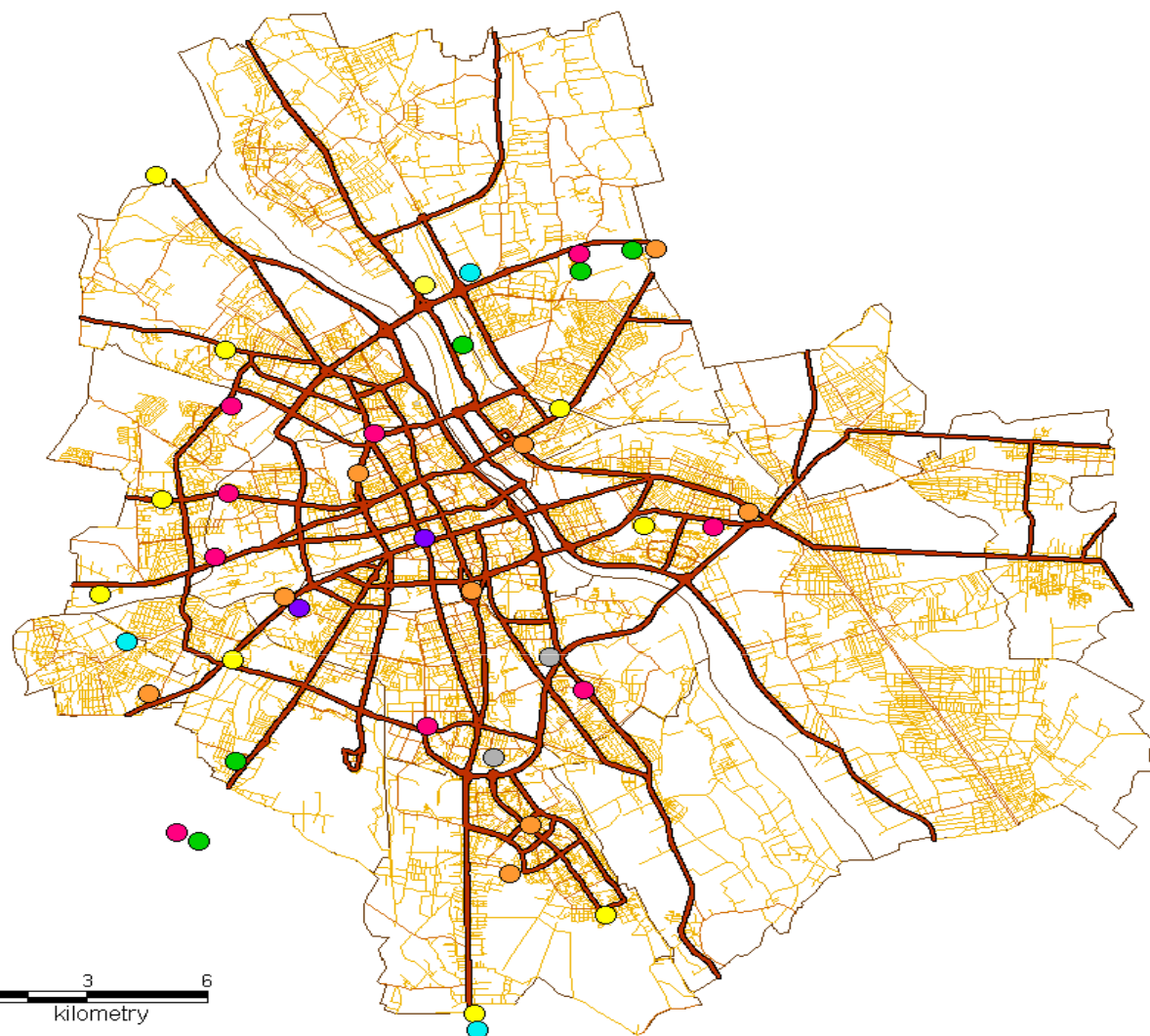
Bogna Świątkowska, GW, 4.03.2016

		Funkcje metropolitalne	
		+	-
Funkcje lokalne	+	A. Synergia: wzajemne wzmacnianie	B. Kradzieże, napady
	-	C. Najazdy turystów, efekt safari	D. Wzajemna obojętność



		Funkcje metropolitalne	
		+	-
Funkcje lokalne	+	A. Synergia: wzajemne wzmocnianie	B. Funkcje lokalne osłabiają funkcje metropolitalne
	-	C. Malle, galerie, sieci globalne vesus handel lokalny	D. Wzajemna obojętność





- I generation mall
- II generation mall
- III generation mall
- IV generation mall
- Centre of Shops
- Retail Park
- Outlet Shopping Centre

Warszawskie malle i centra handlowe

Dom handlowy Vitkac też lepiej wypełnia przestrzeń niż wcześniejszy pawilono-parkingoskwerek, choć słabo służy mieszkańcom, bo w środku są drogie sklepy (K.Domaradzki).

Sprzedaż sklepów spożywczych w Polsce, mld PLN

■ Hipermarkety
■ Supermarkety
■ Disconty
■ Sieci małych sklepów

■ Sklepy niezależne
■ Wspecjalizowane sklepy spozywcze
■ Inne



ŹRÓDŁO: KPMG W POLSCE


EUROREG

		Funkcje metropolitalne	
		+	-
Funkcje lokalne	+	A. Synergia: wzajemne wzmacnianie	B. Handel uliczny i bazarowy: bałagan, niska jakość
	-	C. Funkcje metropolitalne osłabiają funkcje lokalne	D. Wzajemna obojętność

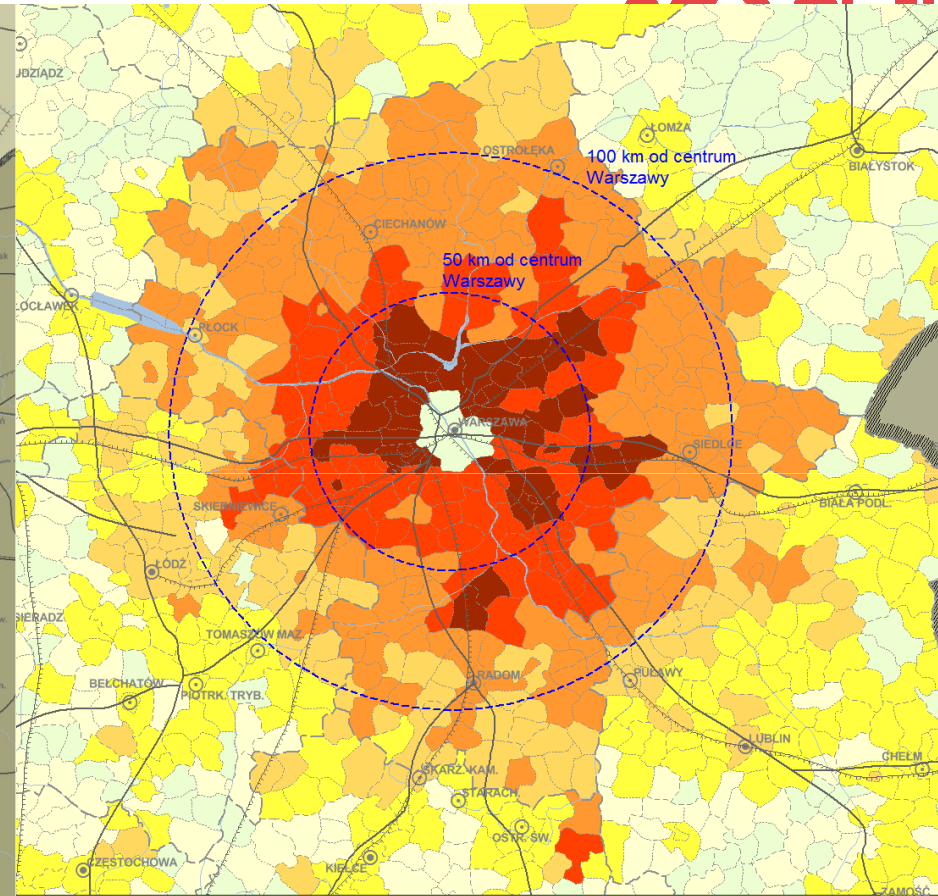
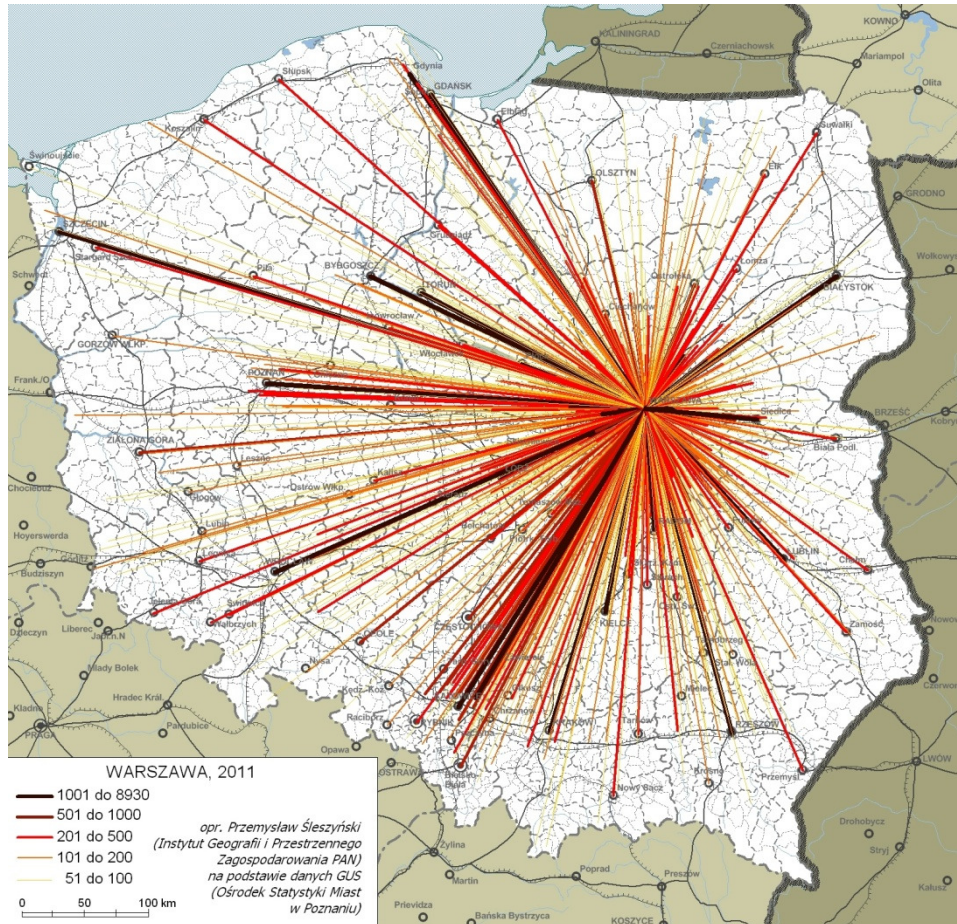




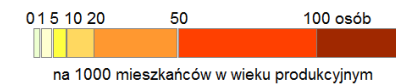
Polaryzacja handlu:

- eleganckie sklepy przenoszą się z centrum do galerii;
- handel bazarowy rozwija się w centrach lokalnych

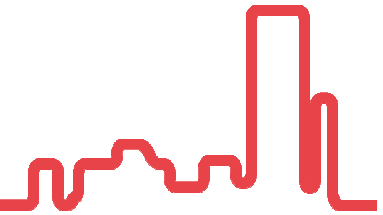
Dojazdy do pracy: Warszawa



WYJAZDY DO PRACY NAJEMNEJ DO WARSZAWY, 2011



Śleszyński P., 2013, Warszawa jako ośrodek dojazdów pracowniczych, *Studia Regionalne i Lokalne*, 51, 1, s. 5-2



		Funkcje metropolitalne	
		+	-
Funkcje lokalne	+	A. Synergia: wzajemne wzmacnianie	B. Nerozwinięty transport metropolitalny: koszmar dla każdego
	-	C. Nerozwinięty transport metropolitalny: koszmar dla każdego	D. Wzajemna obojętność





From the West



From the North-East



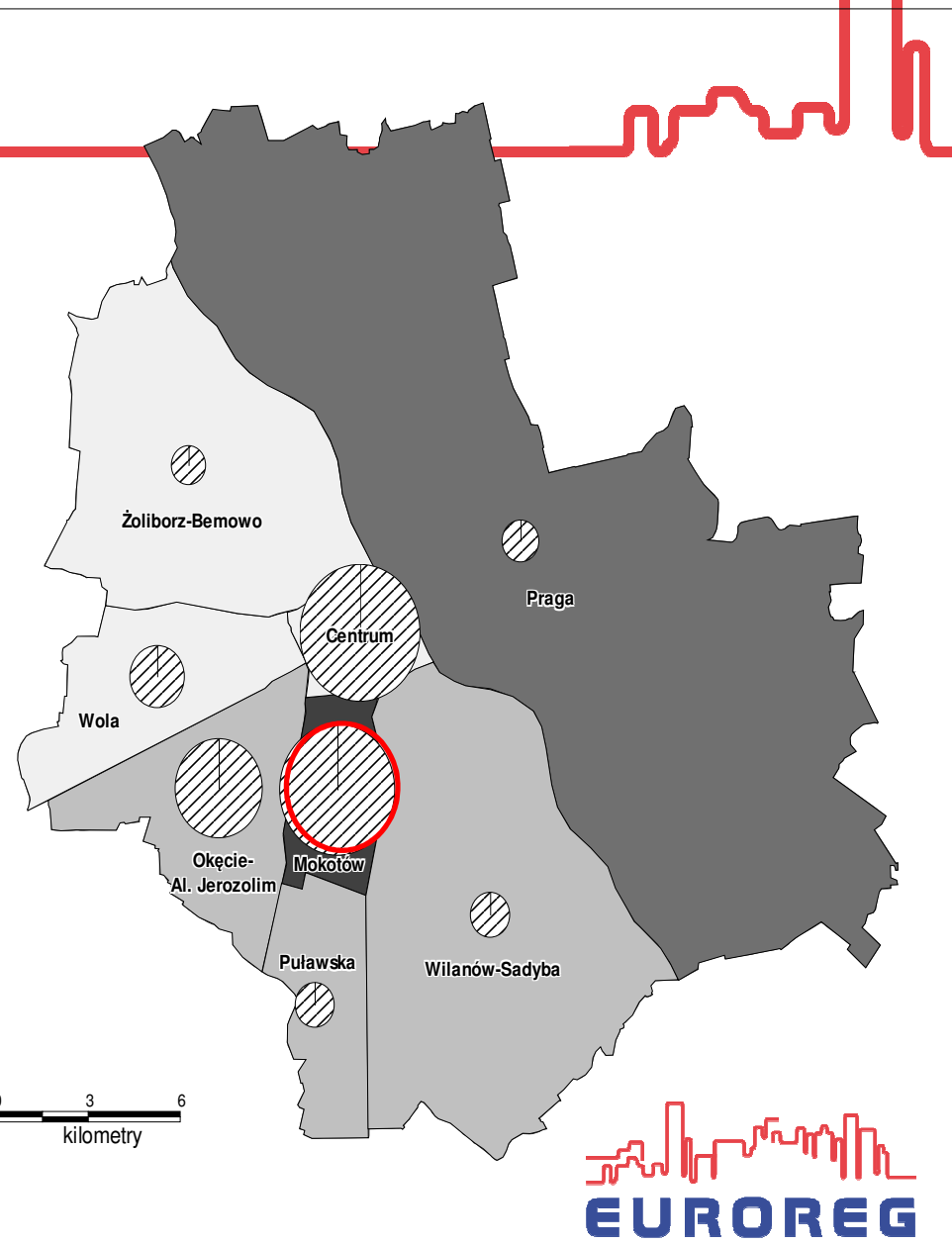
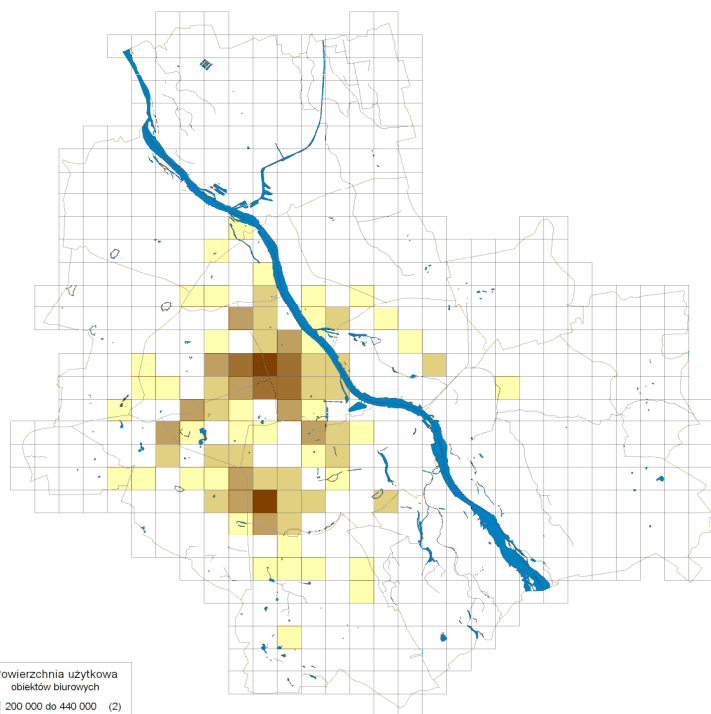
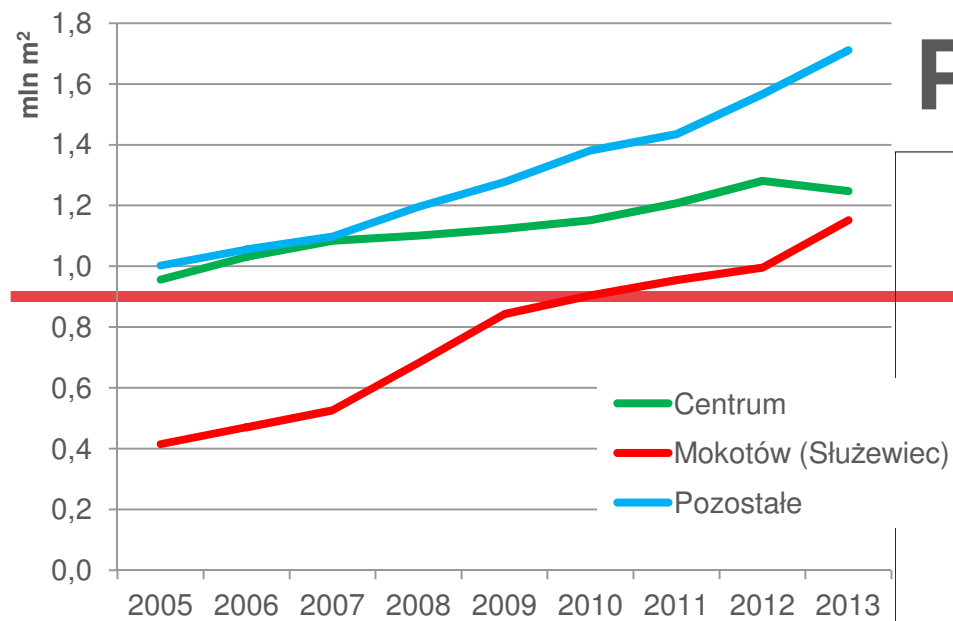
From the East



From the South

EUROREG

Przestrzeń biurowa



		Funkcje metropolitalne	
		+	-
Funkcje lokalne	+	A. Synergia: wzajemne wzmacnianie	B. Funkcje lokalne osłabiają funkcje metropolitalne
	-	C. Niekontrolowany rozwój przestrzeni biurowych – horror transportowy, pustka wieczorna	D. Wzajemna obojętność

Domaniewska MORDOR





		Funkcje metropolitalne	
		+	-
Funkcje lokalne	+	A. Wysokie płace – wysokie koszty życia, i wyższy poziom życia	B. Funkcje lokalne osłabiają funkcje metropolitalne
	-	C. Funkcje metropolitalne osłabiają funkcje lokalne	D. Wzajemna obojętność

Miasta	Mediana ceny 1 m kw.	Mediana płacy miesięcznej	Ile metrów można kupić za miesięczną płacę?
Białystok	4200	3100	1.4
Kraków	6100	4700	1.3
Lublin	4400	3400	1.3
Łódź	3500	4100	0.9
Olsztyn	4400	3300	1.3
Poznań	5400	4700	1.1
Szczecin	4300	4000	1.1
Warszawa	7100	6000	1.2
Wrocław	5400	5000	1.1

		Funkcje metropolitalne	
		+	-
Funkcje lokalne	+	A. Dobra przestrzeń publiczna	B. Funkcje lokalne osłabiają funkcje metropolitalne
	-	C. Funkcje metropolitalne osłabiają funkcje lokalne	D. Wzajemna obojętność



		Funkcje metropolitalne	
		+	-
Funkcje lokalne	+	A. Dostęp do kultury „wysokiej”	B. Podejścia tradycyjne ograniczają twórców
	-	C. Nikły udział w kulturze elitarnej	D. Wzajemna obojętność

No i stało się... nie ma już muralu Marka Edełmana w Warszawie. Polski antysemityzm zwyciężył...



EUROREG

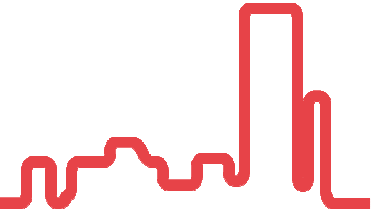


Trzy wieżowce chwalą się promowaniem sztuki: Cosmopolitan, Złota, Warsaw Spire.

- Co z tego, że prywatne budynki tworzą efektowne wnętrza i promują się poprzez sztukę? Problemem jest jakość wspólnej przestrzeni, a nie prywatnej, to, jak wspólnota manifestuje się między budynkami.

Bogna Świątkowska, GW, 4.03.2016

W poszukiwaniu synergii



Jakość przestrzeni wpływa na jakość codziennego życia, a także na pozycję miasta w rankingach. Amerykanie kupują mieszkania w Pradze czeskiej, by do niej jeździć i tam się relaksować.

Filozofia prestiżowców obowiązuje dziś w Warszawie. Mamy Manhattan i Dubaj na miarę naszych potrzeb i możliwości. Zadaję sobie pytanie, czy takie wysokie budynki mają jakieś znaczenie dla mieszkańców. Nie ma w nich tarasów widokowych, restauracji na górze, żadnej oferty.

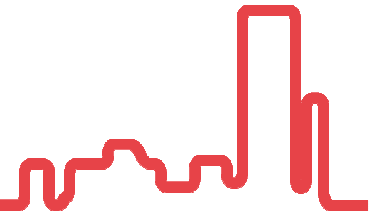
Rozczarowuje mnie Miasteczko Wilanów - dużo kubatury, ale czy ktoś tam wybiera się po coś, na spacer czy żeby przyjemnie spędzić czas?

Można się pomodlić w Świątyni Opatrzności Bożej.

-I to koniec oferty.

K.Domaradzki, GW, 16.02.2016

Jak zarządzać miastem by tworzyć owe synergie?



1. Diagnozy:

- przepływy turystów, pracowników, studentów, migrantów,
- plany deweloperów, inwestorów,
- potrzeby i preferencje mieszkaniowe,
- zapotrzebowanie na usługi różnego rodzaju,
- sposoby spędzania wolnego czasu, rekreacji, sportu, rozrywki, kultury.

2. Aktywne, a nie reaktywne planowanie i prowadzenie polityk rozwoju miasta.

3. Spójne zarządzanie i realizacja.

4. Zarząd metropolitalny.

5. Głos obywateli, miejska demokracja deliberatywna.

